

Eduskunnan talousvaliokunta

**Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle komission ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi väliaikaisen vähähiilisyysrahaston perustamisesta (U 18/2026 vp)**

Eduskunnan talousvaliokunta on pyytänyt Kilpailu- ja kuluttajavirastolta (KKV) lausuntoa vähähiilisyysrahaston perustamista käsittelevästä U-kirjelmästä (U 18/2026 vp). U-kirjelmä liittyy Euroopan komission ehdotukseen perustaa väliaikainen vähähiilisyysrahasto, josta myönnettäisiin tukea hiilivuotoriskille alttiille energiantensiivisille teollisuudenaloille. KKV kiittää mahdollisuudesta lausua asiasta ja toteaa lausuntonaan seuraavaa:

KKV tunnistaa, että EU:n päästökauppa ja siihen liittyvä hiilirajamekanismi voivat nostaa päästöintensivisten tuotteiden tuotantokustannuksia ja sitä kautta heikentää EU-alueella toimivien yritysten kilpailukykyä suhteessa sellaisissa maissa toimiviin yrityksiin, joissa päästöjä ei hinnoitella samaan tapaan kuin EU-alueella. Riski koskee erityisesti yrityksiä, joiden tuotantokustannuksista hiilirajamekanismin alaiset tuotteet muodostavat suuren osan ja joiden myynti suuntautuu pääasiassa kolmansiin maihin. Tutkimusten mukaan EU:n päästökaupan aiheuttama hiilivuoto on ollut vähäistä<sup>1</sup>, mutta riski hiilivuotoon on kuitenkin suurempi esimerkiksi energiantensiivisillä teollisuudenaloilla<sup>2</sup>.

KKV suhtautuu kuitenkin varauksellisesti esitetyn rahaston perustamiseen. Runsaasti päästöjä tuottaville yrityksille maksettavat tuet voivat vääristää kilpailua ja suosia yrityksiä, jotka ovat eivät ole investoineet päästöjen vähentämiseen tähtäävään teknologiaan. Tukijärjestelmällä voi olla myös negatiivisia vaikutuksia ilmastotavoitteiden näkökulmasta. Vaikka ehdotetussa järjestelmässä tukien maksaminen olisi sidottu tuotannon päästöjen vähentämiseen tähtäävien investointien rahoittamiseen, voi ehdotus johtaa etenkin pidemmällä aikavälillä päästövähennyksiin tähtäävien investointien hidastumiseen. Tällaisten tukijärjestelmien säätäminen voi vähentää yritysten kannustimia investoida vähäpäästöiseen teknologiaan tulevaisuudessa, sillä se voi toimia yrityksille signaalina siitä, ettei investointeja kannata toteuttaa omalla rahoituksella nopeassa aikataulussa, koska investointien toteuttamiseen voi olla myöhemmässä vaiheessa mahdollista saada julkista tukea.

KKV yhtyy valtioneuvoston näkemykseen siitä, että rahaston toiminnan ja vaikutusten arvioimiseksi tarvittaisiin lisätietoja. On ensinnäkin epäselvää, onko hiilivuoto ylipäätään aito riski sellaisilla toimialoilla, jotka voisivat saada tukea vähähiilisyysrahastosta. Ehdotus näyttää jättävän komissiolle

<sup>1</sup> Ks. Verde, S. (2020). The Impact of the EU Emissions Trading System on Competitiveness and Carbon Leakage: The Econometric Evidence. *Journal of Economic Surveys* 34(2), <https://doi.org/10.1111/joes.12356>; Colmer, J., Martin, R., Muûls, M., Wagner, U. (2025). Does Pricing Carbon Mitigate Climate Change? Firm-Level Evidence from the European Union Emissions Trading System, *The Review of Economic Studies* 92(3), <https://doi.org/10.1093/restud/rdae055>.

<sup>2</sup> Dechezleprêtre, A. & Sato, M. (2017). The Impacts of Environmental Regulations on Competitiveness. *Review of Environmental Economics and Policy* 11(2), <https://doi.org/10.1093/reep/rev013>.

24.3.2026

merkittävää harkintavaltaa sen suhteen, mitkä tuotteet katsotaan hiilivuoto-  
riskin alaiseksi ja siten tukikelpoiseksi. Komission ehdotuksen julkaisun yhtey-  
dessä ei ole julkistettu vaikutusarviointia. Ilman vaikutusarviointia ei ole mah-  
dollista arvioida, onko esitetty toimenpide soveltuva ja tarpeellinen sille ase-  
tettujen tavoitteiden saavuttamiseksi. Siten ei voida myöskään arvioida,  
onko toimenpide Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 5 artiklan 4 koh-  
dan suhteellisuusperiaatteen mukainen. Kuten edellä todettiin, toimenpi-  
teellä saattaa olla EU:n ilmastotavoitteiden näkökulmasta jopa negatiivisia  
vaikutuksia.

Joel Karjalainen  
Johtava asiantuntija